

INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
i GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
– PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY

NR
44

AGENCJA
RYNKU ROLNEGO

MINISTERSTWO ROLNICTWA i ROZWOJU WSI

RYNEK RZEPAKU

stan i perspektywy

P Ó Ł R O C Z N I K

CZASOPISMO UKAZUJE SIĘ OD 1992 ROKU

ISSN 1231-269X

ANALIZY RYNKOWE

Redaktor naczelny
Jadwiga Seremak-Bulge

PAŹDZIERNIK 2013

RADA PROGRAMOWA ROLNICZYCH ANALIZ EKONOMICZNYCH:

Maria Zwolińska (przewodnicząca)
Stanisław Stańko (wiceprzewodniczący)
Jadwiga Seremak-Bulge (redaktor naczelny)
Piotr Szajner (sekretarz redakcji)
Tadeusz Chrościcki
Bogumiła Kasperowicz
Krystyna Świetlik
Iwona Szczepaniak
Marzena Trajer
Barbara Domaszewicz

KOMITET REDAKCYJNY:

Maria Zwolińska, Andrzej Kowalski, Jadwiga Seremak-Bulge, Piotr Szajner, Marzena Trajer,
Ewa Machowina

REDAKTOR RYNKU RZEPAKU:

Ewa Rosiak

Czasopismo przygotowano w Zakładzie Badań Rynkowych IERiGŻ-PIB
Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa
Kierownik Zakładu – Piotr Szajner
SKŁAD I DRUK: Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB
NAKŁAD: 1190 egz. Ark. wyd. 3,73

Przy publikowaniu fragmentów analizy oraz informacji i danych liczbowych prosimy o podanie źródła

Spis treści

Reasumpcja	3
Summary	4
I. Uwarunkowania makroekonomiczne <i>Tadeusz Chrościcki</i>	5
II. Rynek oleistych na świecie <i>dr inż. Ewa Rosiak, dr inż. Magdalena Bodył</i>	6
III. Rynek oleistych w Unii Europejskiej <i>dr inż. Ewa Rosiak</i>	12
IV. Rynek oleistych w Polsce	16
1. Produkcja rzepaku <i>dr inż. Ewa Rosiak</i>	16
2. Obroty rzepakiem <i>dr inż. Ewa Rosiak</i>	21
3. Handel zagraniczny produktami oleistymi <i>dr inż. Magdalena Bodył</i>	24
4. Przemysł tłuszczowy <i>dr inż. Ewa Rosiak, dr Marek Wigier</i>	30
5. Ceny detaliczne i spożycie tłuszczów roślinnych <i>dr inż. Ewa Rosiak</i>	34
Aneks	43

Po wzroście światowych zbiorów nasion oleistych o 5,0% w sezonie 2012/13, w sezonie 2013/14 przewiduje się dalszy ich wzrost o 4,5% do 484,9 mln ton. Spodziewany jest wzrost zbiorów wszystkich głównych roślin oleistych, z wyjątkiem bawełny i kopry. Produkcja soi, najważniejszej rośliny oleistej na świecie, może zwiększyć się o 5,4%, rzepaku o 3,5%, a słonecznika o 13,4%. Oczekuje się, że światowe zużycie nasion oleistych wzrośnie mniej niż ich produkcja, w wyniku czego zapasy na koniec sezonu będą wysokie. Poprawa relacji podaży-popytu na światowym rynku nasion oleistych i produktów ich przerobu, przyczyni się do spadku cen.

Zbiory rzepaku w skali globalnej mogą wynieść 65,0 mln ton. Dużo wyższe zbiory rzepaku w UE-27, Kanadzie, na Ukrainie i w Rosji, zrekomensowały ich spadek w Chinach, Indiach i USA. W drugiej połowie sezonu przewiduje się też spadek zbiorów w Australii. Globalny bilans rzepaku w sezonie 2013/14 poprawi się. Całkowite zużycie będzie mniejsze od produkcji rzepaku i jego zapasy na koniec sezonu znacząco wzrosną.

W 2013 r. zbiory rzepaku w UE-27 zwiększyły się o 6,4% do 20,8 mln ton, w wyniku większego wzrostu arealu uprawy niż plonów. W grupie czterech kluczowych producentów znacząco wzrosły zbiory w Niemczech i Polsce, a zmalały we Francji i Wielkiej Brytanii. W większości pozostałych państw wzrosły, w tym najbardziej w Rumunii. Mimo wzrostu produkcji i podaży, w sezonie 2013/14 przerób rzepaku w UE-27 będzie mniejszy niż w sezonie poprzednim, głównie

ze względu na spodziewany znaczący wzrost podaży konkurencyjnego oleju słonecznikowego. Zapasy rzepaku na koniec sezonu wzrosną, a wskaźnik zapasów do zużycia poprawi się.

Zbiory rzepaku w Polsce w 2013 r. były rekordowe, wyniosły 2,6 mln ton i były o 36,8% większe niż w roku poprzednim, w wyniku bardzo dużego wzrostu arealu uprawy, a także wyższych plonów. Na krajowym i europejskim rynku wystąpiła przewaga podaży nad popytem i ceny rzepaku spadły. W III kwartale 2013 r., w którym skupiono ponad 1,5 mln ton (61% zbiorów), przeciętna cena skupu rzepaku wyniosła 1409 zł/t i była o 28% niższa niż przed rokiem. Mimo dużego spadku, relacje cen rzepak : pszenica pozostały korzystne dla producentów rzepaku i jego zasiewy pod przyszłoroczne zbiory zmalały tylko o 5-10%.

Przy bardzo wysokich krajowych zbiorach rzepaku, przewiduje się duży wzrost jego przerobu i eksportu w sezonie 2013/14. Import rzepaku będzie mniejszy, ale nadal wysoki. Zapasy rzepaku na koniec sezonu nadal będą bardzo niskie.

Wyniki handlu zagranicznego produktami oleistymi poprawiły się w I półroczu 2013 r., w wyniku wzrostu eksportu (z wyjątkiem margaryn) i spadku importu. Ujemne saldo handlu zagranicznego produktami oleistymi obniżyło się do 529,8 mln EUR, tj. o 29% w porównaniu z I półroczem 2012 roku. W skali całego roku może ono wynieść 1067 mln EUR i być o 23% mniejsze niż w roku poprzednim.

W I półroczu 2013 r. duże i średnie zakłady przemysłu tłuszczowego znacząco zwiększyły produkcję surowego i rafinowanego oleju rzepakowego. Zwiększyły też produkcję margaryn, ze względu na utrzymujący się wysoki popyt eksportowy. Wyniki finansowe przemysłu tłuszczowego w I półroczu 2013 r. wyraźnie poprawiły się w porównaniu z I półroczem 2012 r., choć były gorsze niż w całym przemyśle spożywczym. Sektor generował zyski, ale wskaźnik bieżącej płynności finansowej był niski, o ponad połowę niższy niż średni dla całej branży spożywczej. Zmalały nakłady inwestycyjne i stopa inwestowania. W II półroczu 2013 r. powinna nastąpić dalsza poprawa sytuacji finansowej przemysłu tłuszczowego, ze względu na przewidywany wzrost produkcji głównych wyrobów i prawdopodobną poprawę relacji cen zbytu produktów do cen zakupu surowców.

Ceny detaliczne tłuszczów roślinnych systematycznie rosną, ale znacznie wolniej niż w dwóch ostatnich latach. Szybciej drożeją margaryny niż oleje roślinne, co jest kontynuacją tendencji występującej w 2012 roku. Wzrost cen tłuszczów roślinnych w relacji grudzień do grudnia i rok do roku będzie mniejszy niż w analogicznych okresach poprzednich lat.

W konsumpcji tłuszczów roślinnych w 2013 r. i latach następnych będzie kontynuowany powolny trend wzrostowy. Przewiduje się, iż przy niewielkich zmianach w bezpośrednim spożyciu w gospodarstwach domowych, następować będzie dalszy wzrost ich zużycia w przemyśle spożywczym i gastronomii.

SUMMARY

After the increase in crops of oil seeds by ca. 5.0% in 2012/13, in the 2013/14 season yet another increase of about 4.5% up to 484,9 million tonnes is expected. The increase includes crops of all major oleaginous plants, except for cotton and copra. The production of soybean – the most important oleaginous plant in the world – could increase by 5.4%, rapeseed by 3.5% and sunflower by 13.4%. The production of oil seeds is expected to increase more than their global consumption, which will result in a very large stock at the end of the season. An improvement of the relations between supply and demand in the global oil seeds market and their processing products, would add to the decrease in oil seeds prices.

On a global scale, the rapeseed crops could amount to 65.0 million tonnes. Much higher crops of rapeseed in EU-27, Canada, Ukraine and Russia, compensated for the crops decrease in China, India and the USA. In the second half of the season also a decrease of crops in Australia is expected. In the 2013/14 season the global balance of rapeseed will improve. The total consumption will be lower than the rapeseed production and the final stock will increase significantly.

In 2013 the crops of rapeseed in EU-27 increased by 6.4% up to 20.8 million tonnes, due to a greater increase in acreage than in harvests. Among the four key European rapeseed producers, there was a significant increase in crops in Germany and Poland, while in France and the UK there was a decrease. An increase was reported in the case of most of the remaining countries, especially in Romania. Despite the increase in production and supply, in the 2013/14 season the processing of rapeseed in

EU-27 will be lower than in the previous season, mainly due to the expected significant growth of supply of the competitive sunflower oil. The rapeseed stock at the end of the season will increase and the stock-consumption indicator will improve.

Rapeseed crops in Poland in 2013 reached the record amount of 2.6 million tonnes and were about 36.8% higher than the previous year, due to a large increase in acreage of rapeseed cultivation and to higher yields. The supply dominated on both the domestic and the European markets, and the prices of rapeseed dropped. In the 3rd quarter of 2013, in which over 1.5 million tonnes (61% of crops) were purchased, the average rapeseed buying-in price amounted to PLN 1409 per tonne and was 28% lower than a year ago. Despite the large decrease, the relationships between rapeseed and wheat stayed advantageous for rapeseed producers and the rapeseed planting for next year's crops decreased only by 5-10%.

It is expected that with very high domestic rapeseed crops, there will be a large increase of its processing and export in the 2013/4 season. Despite the reduction of rapeseed import, it will still be high. Rapeseed stock towards the end of the season will still be very low.

In the 1st half of 2013, financial results of oil seed and oil plant foreign trade improved due to the increase in export (except margarine) and the decrease in import. Negative balance of foreign trade in oil seeds and oil plants dropped to EUR 529.8 million, that is by 29% in comparison to the 1st half of 2012. Within the entire period it might amount to EUR 1067 million and be by 23% lower than in the previous year.

In the 1st half of 2013, large and medium sized oil and fat industries companies significantly increased their production of raw and refined rapeseed oil. They also increased the production of margarines, as the export demand remains high. Economic and financial situation of the oils and fats industry in the 1st half of 2013 clearly improved in comparison to the 1st half of 2012,, despite being worse than in the case of the whole of the food industry. The sector generated profits, but the ratio of current liquidity was low, over a half lower than the average liquidity for the entire food industry. Investments and the investment rate decreased. In the 2nd half of 2013, a further improvement of the oils and fats industry's financial situation is expected, due to the estimated increase in the production of major products and the likely improvement of relationship between disposal prices of those products and the purchase prices of the raw materials.

Retail prices of vegetable fats undergo systematic growth, however slower than in the last two years. Margarines and vegetable oils go up in prices much faster, which is a follow-up on the situation that occurred in 2012. It is expected that the increase in vegetable fats prices in the December-to-December and year-to-year ratio will be smaller than in similar periods in the previous years.

The consumption of plant fats in 2013 and the years to come will continue to exhibit a slow upward trend. It is expected that, with small changes in their direct household consumption, their consumption in the food industry and the catering industry will continue to grow.

WARUNKI PRENUMERATY

Prenumerata realizowana przez Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB.

Zamówienia na prenumeratę w wersji papierowej i na e-wydania można składać bezpośrednio na stronie <http://ierigz.waw.pl/publikacje>.

Ewentualne pytania prosimy kierować na adres e-mail: dw@ierigz.waw.pl lub kontaktując się telefonicznie - Barbara Walkiewicz, tel.: 22 50 54 685 lub faks: 22 50 54 636 w godzinach 8:00-16:00.

Prenumeratę i sprzedaż pojedynczych egzemplarzy prowadzi Dział Wydawnictw IERiGŻ-PIB, 00-002 Warszawa, ul. Świętokrzyska 20 (wejście od ul. Szkolnej 2/4) pokój numer 3.

Prenumerata roczna 2 egz. w 2013 r.:

- wersja papierowa - 42 zł.
- wersja elektroniczna - 41,99 zł.

Zamówienia na prenumeratę wraz z dowodem wpłaty prosimy przysyłać na adres:

- Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowy Instytut Badawczy, Dział Wydawnictw, ul. Świętokrzyska 20
- e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Przedpłaty na prenumeratę należy wpłacać na konto Instytutu:
PEKAO S.A. IV O/Warszawa nr 68 1240 1053 1111 0010 1493 6433

W tytule przelewu prosimy podać tytuł analizy i jej numer.

Druk i usługi poligraficzne dostosowane do Twoich potrzeb!

Wykorzystujemy nowoczesne systemy druku cyfrowego dające wierne odwzorowanie obrazu, pozwalające w krótkim czasie na druk czarno-białych i barwnych materiałów w najwyższej jakości.

W naszej ofercie znajdują Państwo **usługi drukarni** (wizytówki, ulotki, papiery firmowe, foldery, broszury, książki, gazetki reklamowe, plakaty, materiały szkoleniowe, nadruki na kopertach, widokówki, zaproszenia, identyfikatory, dyplomy, etykiety, naklejki) jak i cały wachlarz **usług introligatorskich**.

Zaproponujemy indywidualną wycenę i dobór najlepszej techniki wydruku, aby otrzymany finalny produkt cechował się najlepszą jakością i atrakcyjną ceną.

Zapraszamy do korzystania z naszych usług

Dział Wydawnictw
ul. Szkolna 2/4

tel. (22) 50 54 520, (22) 50 54 430
fax (22) 50 54 636, e-mail: dw@ierigz.waw.pl

Prenumerata Analizy (2 zeszyty) w 2013 roku wynosi 42 zł.
Zamówienia z podaniem tytułu i ilości egzemplarzy prosimy kierować do Działu Wydawnictw Instytutu Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej – Państwowego Instytutu Badawczego, ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa. Tel.: (22) 505-46-85, faks: 505-46-36
e-mail: dw@ierigz.waw.pl <http://www.ierigz.waw.pl>